

Húszfilléres fa

Hajdani kollégáim, Danczik András, Ficzer István és Guti János mesélték kezdő koromban a Húszfilléres fa kedves történetét. Nyár vége volt, és az őszi kikericsket csodáltuk meg az erdő szélén. A helyet mindenki Húszfilléresként emlegette, aki az erdőn dolgozott, vagy néhány éve még ott lakott. Szomorú apropója volt a látogatásunknak. A Húszfilléres fával jelzett erdő egy része erősen leromlott a száraz évek és az ismétlődő gyapjas pille és aranyfarú pille gradációja nyomán. Ennek a mintegy 10 hektáros 40 éves résznek a sorsáról kellett döntenünk akkor.

A mályvádi erdőtömb nagy része a zsadányi és törökszentmiklósi Almásy család birtoka volt. *Almásy Dénes* (1863–1940), majd 1933-tól lányai gazdálkodtak rajta. A mályvádi, bányaréti rész *Almásy Denise grófné* (1890–1950) volt, míg a nagyréti és dúkeréki részt testvére,

gr. Pongrátné Almásy Jeanne (1905–1973) kezelte.

A legenda szerint a már akkor is méretes húszfilléres fa *Denise grófnő* birtokára esett, míg a szomszédos *Pongrátz*-birtokon csak fiatal erdősítések voltak. Emiatt *Denise grófnő* erdésze délben jó árnyékban szalonnázhatott, míg a szomszédos birtok erdészeinek 20 fillérért adott bérbé egy kis enyhét erre az időre.

Nem ismert, hogy kik voltak a történet pontos szereplői. Abban az időben Gyulavári, az *Almásy*-birtok központja még önálló település volt. Majd 1977-ben egyesítették Gyulával.

A vári uradalom főerdészei a következők voltak: *Tanka Ágoston* (1843–1910), *Hyross László* (1865–1933) és *Kollányi József* (1889–1951). Az uradalom Mályvád-, Solymos- és Gelvács-majorjához tartozó erdőkben az erdészek *Sulyok Géza* (1858–?), *Kalandra Béla* (1866–1924), *Medovarszky Pál* (1908–1983) és *Hyross Imre* (1872–1960) voltak.

Meg kell még emlékezni arról, hogy a gazdálkodás irányítása *Dénes gróf* visszavonulása után jobbára *Almásy Denise grófnő* kezében összpontosult. A testvérei is rábízták a feladatokat. Ő

az a személy, akihez történelmünk egy nagyon szomorú eseménye is kötődik. Az akkor még 18 éves grófkisasszony jelen volt, és arcán meg is sebesült a dulakodásban, amikor *Tisza István* volt miniszterelnököt 1918. október 31-én *Hermina úti* villájában meggyilkolták.

A Húszfilléres fa kocsányos tölgy, kerülete 300 cm, mellmagassági átmérője 96 cm. A fa a Bányaréti-csatorna partján áll a Gyula 40C erdőrészlet északi sarkán. A csatorna a vízrendezés előtt a Fekete-Körös egyik ága volt. A fa EOV koordinátái: 829144; 153288.

Puskás Lajos okl. erdőmérnök

